

driemaandelijks tijdschrift
De V Geslachten van Hoegaarden

édition trimestrielle
Les V Lignages de Hoegaarden

België-Belgique
P.B.
3320 Hoegaarden
2.2609

STEENWEGEN FILLET
PROCESSIONEWEG 66
3300 TIENEN

FAMILIESCHOON

Anno XLV nr 10(NR) 4/2004-12-01
driemaandelijks december, januari, februari

Afgiftekantoor 3320 Hoegaarden

Ver. uitg. A. Veroeveren, A. Putzeysstr., 10, 3320 Hoegaarden

Ereraad — Conseil d'honneur

Z.E.H. Henri Peeters (+), Pastoor en Landdeken van het Concilie van Hoegaarden
Sieur J.M. Lowet-Oury (+), Président d'honneur et Administrateur délégué de la Raffinerie et Sucrierie de Grand-Pont
Dhr. L. Borremans (+), Ere-Ambassadeur van Z.M. de Koning der Belgen
Dhr. G. Puttevils, (+) Ere-Ambassadeur van Z.M. de Koning der Belgen
Dhr. Baron Charles Roberti de Winghe, Ere-Notaris
Z.E.H. J. Vandervelpen, oud-deken van de gewezen dekenij Hoegaarden

Beschermraad — Comité de patronage

College van Burgemeester en Schepenen van Hoegaarden
Museum 't Nieuwhuys vzw Hoegaarden

Redactie — Rédaction

Maurice Dodion – Lelielaan 34 – 3191 Hever – Tel. (015) 61 43 24

PRK — CCP

000-0895026-07 – Confrerie der V Geslachten – Hoegaarden

Confrerie der V Geslachten — Confrérie des V Lignages

Stichting — Fondation 09-12-1741

Rechthebbende Geslachten — Lignages ayants-droit

Servais Sweerts x Angeline Sweerts	(De Zwarte Merel / Le Merle Noir)
Hubert Sweerts x Barbe Van Osmael	(Het Groene Klaverblad / Le Trefle Vert)
Charles Van Nerum x Barbe Sweerts	(De Gulden Lelie / Le Lys d'Or)
Henri Hoebancx x Anne Sweerts	(Het Zilveren Zwaard / Le Glaive d'Argent)
Henri Struys x Elisabeth Sweerts	(De Zilveren Struisvogel / L'Autruche d'Argent)

Beheer — Administration

Hoofdzetel — Siège Social

't Nieuwhuys – E. Ourystraat 2/4 – 3320 Hoegaarden

Lidmaatschap en abonnements

A. Van Nerum, Parklaan 5, 1860 Meise

Verzending Familieschoon

F. Veroeveren, A. Putzeysstraat 10, 3320 Hoegaarden

Ruilabonnements

M. Dodion, Lelielaan 34, 3191 Hever

Bezoek
regelmatig de website
van de
V Geslachten van hoegaarden
of
bereik ons on-line
e-mail:
dodionm@hotmail.com
of
dodionm@skynet.be

Art. 30 De Hoegaardse vroedschap of hoe de vijf families aan de macht kwamen (XVII-XVIIIe eeuw)

(M. Dodion)

Inleiding

Wie te Hoegaarden aan de macht wilde komen voor het tijdperk van de Franse Revolutie, moest uit de bevoorrechte brouwersgeslachten stammen en tot de Brouwersgilde behoren. Deze laatste was rond 1560 opgericht en had in 1571 haar statuten bekomen. De *Orde van den Moutstock* bezat speciale privilegiën die haar verleend waren door de Luikse Prinsbisschoppen, (in ruil voor de trouwe gehechtheid aan het Prinsbisschoppelijk gezag), die haar tevens de uitvoering van openbare ambten in het bestuur van de Vrijheid Hoegaarden toekende.

In 1615 werden de statuten aangevuld door een Prinsbisschoppelijke verordening, ter bescherming van de Hoegaardse brouwers tegen vreemde indringers en tegen bierversuiving.

Het bestuur van de Biergilde was samengesteld uit de grootste en rijkste brouwers en uit hun midden werden de wethouders of schepenen gekozen, die de toonaangevende mannen waren van hun tijd, zodat de Regentie (het dorpsbestuur) en de Brouwersgilde samen te Hoegaarden de macht in handen hadden. Bestuur, gerecht en economische macht waren dus in handen van enkelen geconcentreerd.

Onder elkaar verdeelden zij de belangrijkste functies. Meier, griffier en schepenen, rentmeester en gezworenen werden door hen gekozen en de Luikse overheid bekrachtigde die keuze door de schepenen voor het leven te benoemen. Ook de kapitein van de dorpswacht werd door meier (nu zouden wij burgemeester zeggen) en schepenen aangesteld. Politiek, juridisch en economisch hadden deze enkele families het laatste woord in de wereldse dorpszaken.

Maar zonder rekening te houden met het kerkelijk gezag kon men in die periode niets beginnen. Kerk en staat waren zodanig met mekaar verweven dat ook te Hoegaarden de landdeken van het Concilie van Hoegaarden, die pastoor van de parochie was, en de kanunniken van het St.-Gorgoniuskapittel achter de schermen de evolutie van de wereldlijke macht met argusogen volgden. Een van de gevolgen was dat de heersende geslachten hun vertegenwoordigers trachtten binnen te loodsen in de geestelijke kringen. Op het moment dat Henricus Peeters landdeken en pastoor van Hoegaarden wordt is de cirkel compleet. Nu is ook de geestelijke macht te Hoegaarden losgemaakt van het kapittel van kanunniken en in handen van nogmaals dezelfde families.

Eens alle sleutelposities goed in handen, streefden zij door berekende huwelijken en aangegane verwantschappen naar een permanente vroedschap om voor lange tijd over het brouwersdorp te kunnen heersen. Door bloedallianties slaagden zij er in een stamhuis op te richten, waaruit een machtige familiecorporatie ontstond die diep wortel schoot en tal van blijvende fundaties in het leven riep. Deze stichtingen bestaan trouwens nog altijd en worden door de nakomelingen van de geslachten in ere gehouden.

Onze bedoeling is in het kort de familieverwantschappen aan te geven en te volgen, die het ontstaan gaven aan de Hoegaardse vroedschap en waarin op een bepaald moment het Sweertsgeslacht de teugels in handen heeft genomen om in de 18e eeuw heer en meester te zijn over Hoegaarden. In die glorievolle eeuw voor het Hoegaardse Sweertsgeslacht kon de

familie er prat op gaan alle macht in handen te hebben. De relatief korte tijdspanne waarin zij er in geslaagd waren om deze prestatie te leveren doet ons ernstige vragen stellen over de afkomst en het verleden van het geslacht Sweerts. Misschien dat deze korte historiek van haar machtsgreep mee kan helpen aan het ontsluieren van dit mysterie.

De vooraanstaande vroedende families

Hermans

Jan I Hermans was gehuwd met Marie Bietens en hierdoor verwant met rentmeester Guillaume Bietens. Jan I Hermans was reeds schepen van vóór 1647.

Zoon Jan II volgde zijn vader op in de Regentie van de *Vrijheid Hoegaarden* en werd gekozen tot voorzitter van de Hoegaardse schepenbank. Hij was gehuwd met Marie Houwen, zuster van Arnold, pastoor van Hoegaarden en deken van het Concilie (maar hij stond nog niet los van het kapittel van kanunniken). Zijn zuster Gertrude Hermans huwde in 1627 met brouwer Martin Van Godtsnoven (Van Goidsenhoven), dorpsmeester (gemeenteontvanger, ook burgemeester genoemd toen) in 1632.

Margriet Hermans was dochter van Jan II en Marie Houwen en trouwde in 1661 met schepen Lambert Van Duynhoven. Hij was de zoon van Peter Van Duynhoven en van Margriet Van Godtsnoven, verwant met Martin Van Godtsnoven.

In 1668 ging Margriet een tweede huwelijk aan met pachter Pieter Sweerts, gezworene in de Dorpsraad en wiens verwant Antonius Sweerts uit de Pastoorshoeve, later het Arendsnest genoemd (naast de Tuinen van Hoegaarden) rond 1697 het griffierschap van de Regentie bemachtigde. Bovendien was hij de schoonbroer van burgemeester Jacobus Nijs.

Margriet Hermans was de zuster van Jan III Hermans, meier te Oorbeek (nu deel van de stad Tienen), getrouwd met Angela Bormans, en zij was ook zuster van Arnold Hermans, kanunnik in het St.-Gorgoniuskapittel van Hoegaarden.

Uit het gezin Sweerts-Hermans werd Servatius Sweerts geboren, die later brouwer werd op de *Paradijshoeve* (over het *Arendsnest*), tot schepen werd benoemd in de Regentie en als hoofddeken werd uitgeroepen van de Brouwersgilde.

Deze Sweerts verbond zich in 1700 in de echt met Catharina Peeters uit de *Cruysblockhoeve* (hoek van de Tomme- en Doelstraat), dochter van burgemeester Bertel Peeters en Josyne Vandenputte. Zij werden de stamouders van het machtige familiegenootschap der V Geslachten van Hoegaarden (opgericht in december 1741).

Bormans

De andere dominerende familie was Bormans. Jan I Bormans was een bevoorrecht ingezetene van de *Vrijheid Hoegaarden* en rotgezel bij de Dorpswacht.

Zijn zoon Jan II was brouwer te Nerm (belangrijk gehucht van Hoegaarden) en zetelde als gezworene voor datzelfde Nerm in de Dorpsraad. Hij trad in het huwelijk met Margriet Van Osmael, dochter uit een aloud Hoegaards riddersgeslacht, verbonden aan de geschiedenis van het domein dat sinds het begin van de 19e eeuw Mariadal is geworden (huidig klooster en

instituut voor bijzonder onderwijs van de Zusters van de Vereniging met het Heilig Hart te Klein-Overlaar onder Hoegaarden)..

Hun dochter Margareta trouwde in 1653 met schepen Jan Huybens uit Houtem, een ander belangrijk gehucht van Hoegaarden. Deze Jan Huybens was zoon van schepen Lambert Huybens en als dusdanig een belangrijk man in het bestuur van zijn gemeente. Hun andere dochter Barbara Bormans trad in 1634 in het huwelijk met Willem Nijs uit Rommersom, nog een groot Hoegaards gehucht. Willem Nijs was burgemeester (gemeenteontvanger) in 1635 en had een dochter die huwde met een man uit de wacht van de Brabantse Gouverneur.

De zonen van Jan II Bormans waren Arnold Bormans, gezworene te Nerm, Godfried Bormans, meier (burgemeester) te Zétrud-Lumay (nu deel van de stad Jodoigne) in 1643 en Daniël Bormans, burgemeester te Hoegaarden in 1649-50.

Daniël Bormans was ook brouwer en woonde in de *Cruysblock*. Als weduwnaar van Marie de Kinder, van wie hij drie kinderen had, ging hij in 1654 een tweede huwelijk aan met Domicella Josyne Vandenputte, dochter van Sieur Jean de Puis, alias Vandenputte, en van Marie Carpeau.

Josyne Vandenputte was de zuster van Marie Anne, Meesteresse van het Begijnhof te Tienen en van E.H. Jan Vandenputte, pastoor van Hoegaarden in 1663 en Plebaan-Landdeken van het Concilie van Hoegaarden in 1692 (nu zouden we dekenij zeggen). Hij gaf later de impuls tot de stichting van het stamhuis van de Sweertsen.

Het gezin Bormans-Vandenputte had nog vijf andere kinderen waaronder Hendrik Bormans die met Marie Anne Bonjean huwde, wiens vader Vincent Bonjean dorpsmeester was in 1642 en kapitein van de Dorpswacht ; en er was ook nog Marie Bormans die trouwde met notaris en substituut-griffier Martin Nijs, brouwer te Nerm.

Na de dood van Daniël Bormans ging zijn 29-jarige weduwe in 1663 een tweede echtverbintenis aan met brouwer Bertel Peeters, burgemeester van Hoegaarden in 1673 en hoofddeken van de Brouwersgilde. Hij was zoon van pachter Hendrik Peeters en Gertrude Beckers, wiens bloedverwant Pierre Beckers meier was te L'Ecluse (Sluizen), schepen in Meldert en leenman van de Graaf van Duras, kasteelheer te Meldert (sinds 1976 onder Hoegaarden).

Het gezin Peeters- Vandenputte bleef in de *Cruysblock* wonen en werd gezegend met acht kinderen waaronder Henricus en Catharina, allebei van uitzonderlijk belang voor de Hoegaardse Geslachten.

Henricus Peeters werd pastoor te Hoegaarden in 1705 en landdeken in 1713. Hij was de opvolger van zijn oom deken Jan Vandenputte en voortzetter van diens werk.

Catharina Peeters trad in 1700 in het huwelijk met meester-brouwer Servatius Sweerts uit de *Paradijshoeve*, zoals hierboven vermeld. Hun huwelijk was de vrucht van een bloedalliantie, die leidde tot de vroedschap der V Geslachten.

Genealogische schets van de vroedschap

Jan I Bormans

Jan I Hermans

Jan II Bormans

Jean de Puis Hendrik Peeters

JanII Hermans

x M. Van Osmael

x M. Carpeau

x G. Beckers

x M. Houwen

Daniël Bormans x

J. Vandenputte xx Bertel Peeters

M. Hermans

xx P. Sweerts

Catharina Peeters

x

S. Sweerts

V GESLACHTEN

Van vroedschap tot stamhuis

Aan de basis van de vroedschap lagen landdeken Arnold Houwen en kanunnik Hermans, respectievelijk grootoom en oom van Servatius Sweerts. Dit werk werd voortgezet en bekroond door deken Jan Vandenputte en deken Henricus Peeters.

Via het geslacht Hermans hadden de Sweertsen zich op het einde van de 17e eeuw aan het hoofd van het dorp gebracht, terwijl de familie Peeters de taak van de Bormansen had overgenomen. Uit deze twee vooraanstaande notabele families waren Servatius Sweerts en Catharina Peeters voortgekomen die zich in 1700 met elkaar in de echt verbonden. Zij werden de stichters van het regerende stamhuis der Sweertsen, dat de ganse 18e eeuw zou beheersen en een politieke dynastie deed ontstaan. Deze legde, onder het gezag van een stamraad, de basis voor een langdurig en absoluut bewind over Hoegaarden.

Na het huwelijk van Servatius Sweerts met Catharina Peeters ontstond een stamraad *de Sweertsraad* genaamd, samengesteld uit vijf invloedrijke personen.

Plebaan-Landdeken Jan Vandenputte, oom van Catharina, die de allianties en verwantschappen in de hand had gewerkt en reeds lange tijd streefde naar een familie-vroedschap;

Pastoor en later deken Henricus Peeters, broer van Catharina en die een discipel was van Jan Vandenputte;

De latere schepen Servatius Sweerts, man van Catharina en de rechtstreeks betrokkene en begunstigde van het plan Vandenputte-Peeters

Griffier Antonius Sweerts, bloedverwant van Servatius, die uit geslachtsliefde de Sweertsraad volledig steunde;

Meier Lambert Joseph de Pas, boezemvriend van de Sweertsen en peter van Antonius' zuster Anna die te Hoegaarden de aristocratie wilde veeffen en een groot voorstander was van vooraanstaande en bevoorrechte geslachten.

Deze vijf personen hadden de Regentie, de Brouwersgilde en het kerkelijk gezag in handen en stelden nu de wetten van het Sweertshuis op. Zij schreven de gedragslijn, de vaste levensregels en de familiecultus voor waaraan de huidige en de latere afstammelingen zich dienden te onderwerpen. Het was een soort van grondwet die de rechten en de plichten van het Sweertshuis vastlegde. Al deze regels schijnen opgemaakt te zijn na het bovenvermeld huwelijk en voor de dood van deken Vandenputte tussen 1700 en 1712 dus. Wel diende men te wachten tot de kinderen van dit koppel volwassen waren, een kwarteeuw later, om dit alles in werking zien te treden.

Naar een onbeperkte dynastie van het geslacht Sweerts

Na de dood van deken Vandenputte en van meier de Pas was landdeken Henricus Peeters de grote man in de Sweertsraad geworden. Hij regeerde over het stamhuis en niets mocht geschieden zonder zijn toelating, zodat hij als een mombaarvader een soort voogdijschap uitoefende.

En dan brak eindelijk het ogenblik aan dat de kinderen van Servatius en Catharina moesten uitgehuwelijkt worden en waarin de stamraad het laatste woord had. Dit gebeurde als volgt :

Van Nerum komt erbij:

In 1723 trouwde de 23-jarige Barbara Sweerts met de 34-jarige Carolus Van Nerum uit Waanrode. Hij was de zoon van Sieur Joannes Van Nerum, leenman van de graaf van Schoonhoven en bevoorrecht pachter op de kasteelhoeve, *de Voshoeve* genaamd, en van Domicella Lucia Wanten, afstammend uit de notabele Tiense geslachten Spaens, Nijs, Maerschalcx en Immens. Het geslacht Van Nerum bezat van oudsher een familieblazoën, bevestigd door een wapenattest uit de 16e eeuw. Het huwelijk werd met grote luister voltrokken in het klooster der Wittevrouwen te Tienen.

Hoebancx mag er ook bij:

In 1727 was het de beurt aan de 25-jarige Marie Anne Sweerts om te Hoegaarden in het huwelijk te treden met Sieur Hendrik Hoebancx uit Attenhoven, rijke pachterszoon, verwant met de geslachten Lowet de Wotrange en Hannoset. Ook de familie Hoebancx bezat een wapenschild;

Sweerts-Bost versterkt de macht van Sweerts-Hoegaarden:

De 21-jarige Servaes Sweerts huwde met zijn 31-jarige bloedverwante Angelina Sweerts. Zij was dochter van griffier Antonius Sweerts en van Domicella Elisabeth Van Herberghen, stammend uit de eerbare geslachten Berthens, Van Aerschot, Van Assche en Van Herberghen. Ook zij hadden een familieblazoën. Dit huwelijk ging door te Hoegaarden in de grote schuur die voor de gelegenheid was opgetrokken en tot vandaag het *Arendsnest* siert;

Struys uit het gehucht Houtem was plaatselijk belangrijk genoeg:

Elisabeth Sweerts was 24 jaar toen zij in 1735 het huwelijksbootje instapte met de 25-jarige brouwerszoon Hendrik Struys uit Houtem. Hij was zoon van meester-brouwer Jan Struys die tot de *Edele Orde van den Roerstock* behoorde en dus voldoende bekend was. Bovendien was zijn moeder Agnes Huybens een dochter van Lambert Huybens, kapelmeester te Houtem, en van Margareta de Kinder en een kleindochter van schepen Jan Huybens en Margareta Bormans, allen aanverwante geslachten uit de 17de eeuwse vroedschap. Ook dit huwelijk ging door te Hoegaarden en ook deze familie Struys voerde een blazoën.

Sweerts-Van Osmael, de kroon op het werk:

Tenslotte trouwde de 20-jarige Hubertus Sweerts in 1736 te Hoegaarden met de 18-jarige Marie Anne Van Osmael, dochter van burgemeester Vincent Van Osmael en Gertrude Vandermolen, stammend uit de geslachten Renson, Michal en Neys en verwant met de families Le Brasseur, Nijs, Schepers en Rega. Het wapenschild van haar geslacht en haar afstamming uit de notabele brouwersgeslachten uit de streek van Hoegaarden en Outgaarden werkten de verbintenis in de hand.

De Sweertskinderen hadden allen schitterende huwelijken aangegaan. Vanaf 1737 had het Sweertshuis alle sleutelfuncties bezet in de dorpspolitiek. Carolus Van Nerum werd in 1734 verkozen tot schepen voor het leven, Servaes Sweerts werd griffier in 1734 en zo de ziel van de Regentie, Hendrik Struys werd schepen en voorzitter van de Schepenbank. Het meierschap was toevertrouwd aan A. Collard, rentenier-brouwer en boezemvriend. Meester-brouwer Bernard Vandermolen was in 1705 gehuwd met El. Van Osmael en dus oom van Hubertus Sweerts. Everard Dumont was zoon van Jean Dumont en Margriet Sweerts, kleinnicht van Ant. Sweerts, en hij was in 1702 getrouwd met de weduwe Agnes Huybens, verwant met de geslachten Bormans en Struys. Antoine Le Brasseur was schoonbroer van Hubertus Sweerts en neef van B. Vandermolen door zijn huwelijk met C. Van Osmael. Zo ook waren de leden van de dorpsraad naast Hendrick Hoebancx en Hubertus Sweerts meestal zeer bevriend met de Regentie.

De studiebeurs en de confrerie:

Deken Henricus Peeters schreef in 1739 zijn testament en stichtte hierbij een rijkbedeelde studiebeurs voor de nakomelingen van zijn zuster Catharina tot de vijfde generatie inbegrepen. Ter bekroning werd een allesoverheersende familiecorporatie gesticht op 9 december 1741 "die Edele Confrerie der V Notabele Geslachten van Hoegaarden," naderhand beheerd door vijf familie-gilden:

- *de gulden lelye* of het C. Van Nerumgeslacht (1778)
- *'t silver swaert* of het H. Hoebancxgeslacht (1772)
- *den swarten merel* of het S. Sweertsgeslacht (1768)
- *den silveren struysvoghel* of het H. Struysgeslacht (1780)
- *'t groene claverenblad* of het H. Sweertsgeslacht (1776)

De studiebeurs H. Peeters wordt nog altijd toegekend door bemiddeling van de Confrerie (provincie Brabant). De Confrerie is heropgericht in 1971 en het tijdschrift *Familieschoon* verschijnt sinds 1960

Résumé

L'édilité de Hoegaerde ou l'arrivée au pouvoir des cinq lignages (XVIIe-XVIIIe siècles)

Avant la révolution française, seules les familles de brasseurs membres de la gilde pouvaient prétendre au pouvoir à Hoegaerde. La gilde (*Orde van den Moutstock*), établie vers 1560, jouissait de privilèges lui accordés par les princes-évêques de Liège en échange de sa loyauté. Composée des plus puissantes familles de brasseurs, les échevins étaient choisis en son sein. En

ces temps, l'administration villageoise et les brasseurs détenaient ensemble le pouvoir à Hoegaerde. Ils choisissaient maïeurs (bourgmestres), greffiers et échevins, intendants et jurés ; l'autorité liégeoise validait les choix.

Une poignée de familles règne alors sur le village brassicole.

A l'époque, Etat et Eglise étant étroitement liés, l'autorité religieuse est incontournable. Quand début 18e Henricus Peeters, issu d'une famille de notables, devient prévôt et curé de Hoegaerde, la boucle est bouclée. Le pouvoir religieux ne relève plus des seuls chanoines de St Gorgone. Il tombe dans les mains de ces mêmes familles influentes.

Une fois tous les postes-clés en mains, ces familles s'efforcent, au travers de mariages calculés et de parentés contractées, d'établir une magistrature durable. Par des alliances de sang, elles parviennent à mettre en place un lignage dont naîtra une corporation familiale puissante et pérenne. Cette institution existe encore aujourd'hui et est toujours honorée par les descendants des lignages concernés.

Ainsi, à la fin du 17e siècle, la famille Sweerts s'est hissée à la tête du village. La famille Peeters a, quant à elle, remplacé les Bormans.

Issus de ces familles de notables, Servatius Sweerts et Catharina Peeters se marient en 1700. Ils deviendront les fondateurs de la future dynastie politique des Sweerts.

Peu après leur mariage est institué le « *Sweertsraad* », conseil composé de 5 personnages influents. Ce conseil tient les rênes du pouvoir administratif (*Regentie*), de la gilde des brasseurs et du pouvoir religieux. Il édictera des règles de vie, une sorte de constitution, auxquelles se soumettront leurs descendants.

Effectivement, de 1723 à 1736, leurs cinq enfants s'allient par mariage aux familles Van Nerum, Hoebanckx, Sweerts de Bost, Struys de Houtem et Van Osmael - toutes dotées d'un blason - et occuperont les postes-clés de Hoegaerde et environs. La famille Sweerts règnera sur le village tout au long du 18e siècle. Son ascension fulgurante reste un mystère.

Aujourd'hui...

La bourse d'étude Henricus Peeters instituée par testament en 1739 continue à être attribuée par les bons offices de la Confrérie (province du Brabant). Quant à « la noble Confrérie des V lignages de notables de Hoegaerde », créée le 9 décembre 1741 et rétablie en 1971, elle est dorénavant représentée par ces cinq écussons :

- le lys d'or du lignage de C. Van Nerum (1778)
- l'épée d'argent du lignage de H. Hoebanckx (1772)
- le merle noir du lignage de S. Sweerts (1768)
- l'autruche argentée du lignage de H. Struys (1780)
- le trèfle vert du lignage de H. Sweerts (1776)

La publication *Familieschoon* paraît depuis 1960.

Les familles de la magistrature municipale

Jan I Bormans

Jan I Hermans

Jan II Bormans
x M. Van Osmael

Jean de Puis Hendrik Peeters
x M. Carpeau x G. Beckers

Jan II Hermans
x M. Houwen

Daniël Bormans

x

J. Vandenputte xx Bertel Peeters

M. Hermans
xx P. Sweerts

Catharina Peeters

x

S. Sweerts

V LIGNAGES

Art. 31 De slag van Hoegaarden (18 augustus 1914), deel 2.

(M. Dodion)

Het verslag van de Duitse kapitein Caspari, commandant van de 3de compagnie van het 75ste regiment infanterie

De voorhoede van de 3de compagnie van ons regiment, waarachter de 33ste infanteriebrigade volgde, moest de kleine stad Hoegaarden innemen, gelegen op de Gete, zuidwaarts van Tienen. Zonder de vijand te kunnen horen of zien trokken we door de velden. We waren er niet gerust in. Toen we in een holle weg een man *in soutane* ontmoetten, quasi nonchalant kuierend en lezend in een boek, vroegen wij hem of Hoegaarden door Belgische troepen was bezet (het gaat dus duidelijk om een priester die zijn brevier aan het bidden is). We bevonden ons op dat moment op 1 kilometer van Hoegaarden. Hij antwoordde dat er volgens hem geen Belgische soldaten te Hoegaarden waren. Omdat wij verrast leken door dat antwoord bood hij ons aan ons door Hoegaarden te begeleiden en hij verzekerde ons dat de Belgen 's morgens al vertrokken waren.

Een voorgevoel gebood me voorzichtig te zijn en ik steeg van mijn paard. Ik ging naast hem lopen om hem uit te horen over de houding van de burgerbevolking tegenover het oorlogsgebeuren. Zo kwamen we Hoegaarden binnen tegen 6u25 (Duitse tijd; 17u25 Belgische tijd). Deuren en ramen van de huizen waren dicht en er was geen levende ziel te bespeuren. Het was angstaanjagend. Luitenant Nolfke en ikzelf bekeken mekaar veelbetekenend, onze leidsman beviel ons niet. Waren we in een valstrik gelopen?

Aan de bocht van de straat stonden we opeens voor een barricade! Onze begeleider maakte een kattesprong en wou in een opengaande deur verdwijnen. Gelukkig had de luitenant hem bijtijds bij zijn soutane vast. En dan brak de hel los. Van overal en op korte afstand werden we beschoten. Uit huizen en vanop daken, voor en achter ons, links en rechts ontbrandden salvo's. Ik had mij altijd een meer romantische voorstelling gemaakt over onze vuurdoop! We lieten ons allemaal vallen. Ik sprong samen met korporaal Schmiesz naar rechts in een smalle gracht. De priester was het eerste slachtoffer, getroffen door zijn landgenoten. Korporaal Schmiesz werd in het voorhoofd getroffen en sneuvelde als eerste van ons regiment.

Door onze ijzeren discipline zijn we uit deze hinderlaag geraakt. Vanaf onze eerste welgerichte schoten konden we vrijer ademen en kon ik de aanval lanceren van onze 3de compagnie. Wat overbleef van het 1ste peloton links van de straat, het 2de peloton rechts en ook het 3de peloton, dat eerst in reserve was gehouden werd mee vooruit gestuurd. Straat, huis en tuingevecht woedde in alle hevigheid.

De belgen aan de overkant van de Gete hielden niet lang stand. Waar wij aanvielen trokken ze al vechtend achteruit naar achterliggende stellingen. Ze beschoten ons vanuit schuren en huizen met geweren, jachtkarabijnen en revolvers (Commandant Verheggen verklaarde inderdaad dat alle huizen en afsluitingen langs de Brug in staat van verdediging waren gebracht, maar dat alleen militairen uitgerust met *Mauser*-geweren de verdediging waarnamen). Wij moesten huis per huis en tuin per tuin veroveren. De doornhagen met *pinnekensdraad* verstevigd waren een grote handicap omdat we geen kniptangen hadden.

Om 7u30, nadat ik een diep uitgegraven gracht was doorgekomen, stond ik aan de Gete die hier ca 6m breed was en 1m80 diep. Links in het weiland van de oever vocht het 3de peloton zonder een meter vooruitgang te maken, omwille van, de weerstand uit de fabriek. Aspirant-officier van Stosch, die kort bij de molen een oversteekplaats zocht tussen de met struiken begroeide oever werd getroffen. Uiteindelijk konden wij onder hels geschut met een ladder de Gete oversteken om 8u20. We waren op een redelijk groot terrein, met voor ons een lange muur vol schietgaten, die naar links tot aan de fabriek liep. Salvo's dwongen ons te gaan liggen. Maar langzaam verminderde het vijandelijk vuren. Vanaf 8u40 konden wij linksweg door een huis en dan doorheen tuinen en hagen tot op 60m van de fabriek geraken. Verder oprukken mocht niet. We kregen formeel bevel om terug te trekken. Nu moest eerst de artillerie in actie treden.

De nacht viel en dit is meteen het einde van het relaas van kapitein Caspari.

Uit de Geschiedenis van het 75ste infanterieregiment vernemen we nog het volgende:

Tijdens het gevecht van de voorhoede-compagnie, de 3de, werden ook de 2de en de 4de compagnie van het 1ste bataljon tegen Hoegaarden ingezet. Vervolgens kwam ook het IIIde bataljon aan. Ook deze compagnies werden tegen Hoegaarden ingezet. Het vooruitkomen was zeer lastig, vooral door de prikkeldraad in de hagen, het in brandsteken van huizen en het hevig vuren vanuit de fabriek. Hierdoor geraakte de 4de compagnie niet vooruit, zomin als het IIIde bataljon. De 2de en de 1ste compagnie geraakten wel aan de Gete, maar konden er niet direct over omdat alle bruggen verwoest waren. Pas later ontdekten ze een doorwaadbare plaats om, gedeeltelijk althans, aan de noordelijke grens van Hoegaarden te geraken. Het IIde bataljon, in reserve gehouden, ontplooidde zich aan de zuidelijke grens van Hoegaarden, maar mengde zich niet in het gevecht. De brigade had besloten om Hoegaarden door de artillerie te laten bombarderen en dus om de infanterie eerst terug te trekken. Uiteindelijk ging de artillerieaanval niet door omdat onze gewonden zich te Hoegaarden bevonden en de nacht begon in te vallen.

Wat weten we nog over deze slag van Hoegaarden?

De voorgeschiedenis kunnen wij lezen in het werk van Luc Vandeweyer (Een kleine stad in een 'Groote Oorlog', de Eerste Wereldoorlog en het activisme te Tienen en omgeving, Aqua Fortis, 2003). België, gebonden door het neutraliteitsverdrag, beschikte bij het uitbreken van de eerste wereldoorlog niet over een aanvalsleger, wel over een verdedigingsleger. Antwerpen was in de loop van de 19de eeuw tot het nationale bolwerk versterkt en ook langs de Maas waren er een aantal forten. De Duitsers beletten de Maas over te steken, daartoe achtte ons leger zich niet in staat in 1914. De hoofdverdedigingsstelling was bijgevolg de Getestelling, waarachter onze

1ste legerdivisie zich ontplooid met als hoofdkwartier Tienen. Naar hier dus startte het troepentransport. Op 4 augustus, de eerste oorlogsdag, trokken de Belgische soldaten zingend door de straten van Tienen onder de gutschende regen. Vanaf de volgende dagen waren de meningen over het oorlogsverloop een mengeling van optimisme enerzijds en verbazing over het snelle oprukken van de Duitsers anderzijds. Het hoofdkwartier werd trouwens op 6 augustus naar Tienen verplaatst.

Belgische troepen van de 1ste divisie bezetten de dorpen rond Tienen en brachten ze in staat van verdediging. Vooral bij bruggen en wegen werden versperringen en versterkingen aangebracht en loopgraven gegraven. Voor de omwonenden had dat pijnlijke gevolgen voor hun huizen, tuinen, boomgaarden en hagen en velden. De militairen wilden een vrij schootsveld om de Duitse vijand te kunnen tegenhouden, zoniet hem zolang mogelijk te beletten van snel op te rukken, eens dat de Duitsers over de Gete zouden zijn.

Vandeweyer haalt op pagina 66 van voormeld boek een getuigenis aan van een te Hoegaarden gelegerd soldaat. Deze meldt dat ze in de bomen klommen om wat te zien van het vuren, dat ze vlug terugtrokken langs allerlei kleine wegen en achter zich huis na huis in de vlammen zagen opgaan.

Het verslag van de eerste wereldoorlog te Hoegaarden vinden we verder nog in het Aartsbisshoppelijk archief te Mechelen, alsmede een relaas over de dood van pastoor Goris, in het verslag uit het kloosterarchief van de Zusters, het verslag opgemaakt door de stationschef voor zijn oversten en in het relaas genoteerd door de heer Drochmans. Al deze verhalen zijn ter gelegenheid van de tentoonstelling in het Kapittelhuis gepubliceerd in brochurevorm door onze heemkundige kring onder redactie van Jan Degeest (november 1998).

Ondertussen is ook het einde van de tweede wereldoorlog herdacht. In dat verband zou het aangenaam zijn om ook Hoegaardiërs of oud-Hoegaardiërs op het spoor te komen die interessante herinneringen hebben aan deze tweede wereldbrand. Ook in deze catastrofe hebben Hoegaardiërs veel leed ondervonden. Bij wijze van voorbeeld beginnen wij de publicatie van een Tiens dagboek over de 2de wereldoorlog veder in dit nummer

Art. 32 Tiensch dagboek van den oorlog van 1940-44

(Maurice Dodion)

In het fonds Kardinaal Van Roey (Aartsbisshoppelijk Archief te Mechelen) bevindt zich een relaas over de gebeurtenissen te Tienen tussen 10 mei 1940, uitbreken van de 2de wereldoorlog, en 21 juli 1945.

De naam van de auteur is niet vermeld, maar vermoedelijk is het relaas van de hand van de pastoor-deken van Sint-Germanus.

Wij beginnen hier de publicatie volgens het handschrift, omdat het ook interessant is voor Hoegaarden en in de stille hoop getuigenissen te mogen krijgen uit onze gemeente.

Dit dagboek is een relaas ten gerieve van het bisdom. Na wereldoorlog één vroeg kardinaal Mercier aan zijn pastoors om een verslag op te sturen van de gebeurtenissen, aan de hand van een uitvoerige vragenlijst. De pastoors hebben daar toen massaal op gereageerd. Kardinaal Van Roey vroeg na de tweede wereldoorlog ook een verslag aan zijn pastoors, maar daar is veel minder op ingegaan. Van de streek rond Hoegaarden vinden we er het hieronder begonnen Tiense dagboek en ook de pastoor van Meensel-Kiezegem heeft over de zeer droeve gebeurtenissen van augustus 1944 een uitvoerig verslag gezonden aan zijn aartsbisschop.

Tienen-Dagboek-Wereldoorlog 1940

Vrijdag 10 mei 1940

Rond 3 uur 's nachts, beschieting v.h. vliegplein van Goitsenhoven door duitsche vliegers-
eersten aanval 4.40u- tweeden aanval 5- altijd gedurende 10 minuten. Eenige dooden, meer
gekwetsten. Een hangaar volledig vernield mede eenige burgerhuizen in den omtrek. De
beschieting herhaald in den voormiddag. De ijzerenweg bestookt- Goitsenhoven kerk erg
getroffen alsmede eene zijbeuk van de kerk van Grimde. Ook de Citrick (Citrique) al de ruiten
uit. De statie van Grimde beschadigd. Ook de statie van Tienen, averij. De bevolking van
Tienen saet op de vlucht. Andere vluchtelingen uit het Luiksche vluchten met pak en zak door
de stad Leuvenwaarts, anderen in zalen enz. geherbergd. Enkele dagbladen verschijnen voort 't
laatst. Post en telegraaf opgeschorst. Belgische observatiepost op de toren meldt naderende
vijanden. Het elektrisch licht valt stil.

Zaterdag 11 mei 1940

Stadsoverheden en geestelijken zijn op hun post. Slierten vluchtelingen trekken door de stad.
Waterleiding ontredderd. Bommen op ijzerenweg- verscheidene dooden-Statiekwartier,
Leuvensteeuweg beschoten- branden. Om 1 uur namid. nieuwe beschieting van
Goitsenhoven-plein. Men brengt een paar spionnen binnen. Noch water, noch elektriek, noch
gas. Men hoort 's nachts zoowat overal in de ronde gesnor van vliegtuigen en bommenval.
Huizen branden voort Statiestraat enz. in den nacht. Vluchtende Belgische soldaten snellen 's
nachts door de stad richting Leuven.

Zondag 12 mei 1940

Gedrukte Sinxen- weinig volk in de kerken- stille diensten. Paar vliegtuigen-gevechten. Alles
zit vol vluchtelingen. In een enkel café te Grimde gister bij de 90 dooden vermeld door invan
v.e. bom- de slachtoffers liggen onder en in het puin. Vele huizen gesloten alsof er niemand
was. Rond 7 1/2 's avonds artilleriegeschut dat 's nachts nog met tusschenpozen voortwoedt.
Verkeer van Belgische troepen; Men schuilt al in de kelders.

(wordt vervolgd)

Art. 33 De grafsteen in de kerk van Hoegaarden en de crypte

(Maurice Dodion)

De huidige kerk is gebouwd tussen 1754 en 1759. Juist 250 jaar geleden hebben de toenmalige
gemeenteoverheden, de pastoor en de kanunniken besloten om de middeleeuwse kerk te
vervangen door de huidige.

Dat was meer dan nodig op dat ogenblik, gezien de belabberde staat van wat er toen nog
bruikbaar was van de romaanse kerk. Niet jaren, maar tientallen jaren waren noodzakelijke
herstellingen uitgebleven omdat noch de gemeente, noch de kanunniken van het kapittel, noch
het Domkapittel van Keulen wilden opdraaien voor de noodzakelijke kosten, die met het
verlopen van de tijd steeds zwaarder werden.

De middeleeuwse kerk, die twee robuste westertorens had en voor de normen van de tijd zeer
majestueus was, werd bijna geheel afgebroken en vervangen door een niet minder grootse en
mooie rococokerk, die nu nog ons dorp beheerst. maar met de bouw werd ook een nieuwe

crypte gebouwd en een heel nieuwe bevoering aangelegd. Dat betekent dus dat de oude crypte werd vervangen en de grafstenen in de kerk zelf, verdwenen met de restanten van de oude bevoering. De vloer van vele kerken is nog altijd bezaaid met grafstenen van de voornamen ingezetenen die er ooit werden begraven. Voor de Franse revolutie werden rijke en aanzienlijke burgers in de kerk zelf begraven. Naargelang aanzien en rang werd een graf gemaakt onder de bevoering van koor, kerkship of zijbeuk, waarin de overledene dan begraven werd. Een grafsteen met de nodige teksten en desgevallend met wapenschilden of een figuur dekte het graf af en hield de herinnering aan de overledene levendig. Telkens men in de kerk kwam werd men geconfronteerd met zo een aantal grafstenen. De minder fortuinlijke medemens werd op het kerkhof rond de kerk begraven en veel vlugger vergeten omdat hij geen grafsteen met inscripties kreeg. In onze huidige kerk nu is er een crypte, waarin een aantal mensen terug begraven zijn, wiens graf moest plaats ruimen in 1754 en er zijn een aantal overledenen begraven tussen 1757 (voor de kerk af was) en 1814. In 1757 werd Carolus Van Nerum als eerste in de nieuwe crypte begraven en in 1814 werd Dorothée Van Nerum nog bijgezet in de crypte van de kerk. Dat was meteen de laatste keer dat er iemand in de crypte werd bijgelegd. In volgend nummer zullen we het nog uitvoerig over de crypte hebben, maar nu nog iets anders.

De grafsteen voor het O.L.Vrouwe altaar in de kerk

Dit is de enige grafsteen die zich in de kerk van Hoegaarden bevindt en die daarenboven oorspronkelijk in de abdijkerk van Heilisseem lag; meer nog, alleen de grafsteen is naar Hoegaarden gekomen en niet het stoffelijk overschot van het eronder begraven echtpaar.

Het gaat om de grafsteen van Ridder Jean Godefroid de Loyers, heer van Schaltin (Namen) en van Gertrude Beys, afkomstig van Beauvechain. Zij waren de ouders van Ferdinand de Loyers, die van 1756 tot aan zijn dood op 15.02.1762 de veertigste abt was van de abdij van Park (Heverlee).

Schaltin is in de 18de eeuw nog altijd een kleine heerlijkheid van een 850 ha kort bij de baan van Andenne naar Rochefort, op een goede 23 km van Dinant en een achttal van Ciney. De Spaanse koning gaf het gebied in 1635 aan Messire Denis, graaf van Poitiers en gouverneur van Bouillon. Daarna ging de heerlijkheid over op ridder Jean-Godefroid de Loyers in 1702. Hij verkocht echter de heerlijkheid in 1709 aan Messire Maximilien-Henri, graaf van Poitiers ook en pastoor van Dinant.

Ferdinand de Loyers is te Schaltin geboren op 13 januari 1706, geprofest bij de Norbertijnen in 1729, priester gewijd in 1731. Hij was licentiaat in de theologie en achtereenvolgens onderpastoor in Wakkerzeel (1737) en te Werchter (1742), pastoor te Korbeek-Lo (1753). In 1756 werd hij tot 40ste abt van de abdij van Park gekozen. Zijn portret met wapenschild bevindt zich in de abdij en in de pastorie van Heverlee.

Als wapenschild heeft hij gevierendeeld in 1 en 4 een rode roos op goud, in 2 en 3 twee paalsgewijze gouden klimmende leeuwen op rood. Zijn kenspreuk was 'Carpe rosas'.

La pierre tombale devant l'autel de Notre Dame est celle du couple de Loyers-Beys. Elle se trouvait dans l'église de Heilisseem. Leur fils Ferdinand de Loyers a été le 40ième abbé de l'abbaye norbertine du Parc-le-Duc à Heverlee de 1756 jusqu'à sa mort en 1762.

Armoiries: écartelé, au 1 et 4 d'or à une rose de gueules, au 2 et 3 de gueules à deux lions léopardés d'or, rangés en pal.

Devise: 'Carpe rosas'.

Heel waarschijnlijk is de grafsteen in Hoegaarden terecht gekomen op vraag van de zoon abt. Heilissew was ook een Norbertijnerabdij en in de tweede helft van de 18de eeuw is de kerk helemaal herbouwd tussen 1762 en 1780. Er is toen ook een nieuwe vloer gelegd en men heeft op zeker moment het advies gevraagd aan een advocaat of een grafsteen mocht verwijderd worden wanneer hij storend was voor de symmetrie van een nieuw plaveisel! Combineer deze gegevens met het feit dat de ouders van de abt te Hoegaarden woonden (Nerm) en dan weten we hoe die steen in de kerk van Hoegaarden is terecht gekomen. Ook het koorgestoelte van Heilissew staat in het koor te Hoegaarden. Is dat gebeurd bij dezelfde transactie? Merkwaardig is dan wel dat zowel de Loyers als zijn echtgenote allebei te nerm zijn overleden, respectievelijk in 1712 en 1738. Dus kan de vraag ook zo gesteld worden: waarom eerst een graf in de abdijkerk van Heilissew?

Wij proberen deze zaak verder uit te spitten om er in een volgend nummer meer over te vertellen.

Art. 34 Over de kinderen van Hubertus Sweerts, stichter van de Groene Klaver.

(Maurice Dodion)

Het echtpaar Servaes Sweerts-Catharina Peeters ligt aan de basis van de Edele Confrerie van de V Geslachten van Hoegaarden opgericht in 1741. Het zijn namelijk de vijf gehuwde kinderen van dit koppel die de Confrerie stichtten om de gelden van de studiebeurs van wijlen deken Peeters binnen hun eigen families te houden. Een van die vijf was zoons was Hubertus Sweerts (Hoegaarden 1716-1790), gehuwd met A.B.T. Van Osmael. Van beroep was hij brouwer en had hij zitting in de dorpsraad als gezwoeren. Hij was medestichter van de Confrerie in december 1741 en stamhoofd van het Klaverhuis. In 1776 werd hij deken van de door hem in dat jaar opgerichte Klavergilde. Vanaf 1788 tot aan zijn dood was hij tevens hoofdedeken van de Confrerie.

Hij droeg hetzelfde wapen als zijn vader: 'van zilver, gevierendeeld door kruis van goud, in 1 en 4 drie klavers van sinopel (groen), in 2 en 4 drie merletten van keel (rood)'. De familie bewoonde het pachthof Flemalia bij de grote Brug, naast de verdwenen Zwaluwenhoeve.

Van de tien kinderen die het koppel kreeg is de zoon geboren in 1742 van belang hier voor ons. Het was hun derde kind, geboren op 26 juli 1742 te Hoegaarden en hij zal er ook overlijden op 19 september 1814. Hij was brouwer en landbouwer en vanaf 1790 deken van de familiegilde van de Groene Klaver. Zijn wapen was hetzelfde als dat van zijn vader.

Uit het huwelijk met zijn nicht Anne catherine Nijs op 29 november 1766 werden niet minder dan 13 kinderen geboren. Catherine Nijs was dochter van Jasques en van Françoise Thérèse van Osmael. Eerst woonden zij in de Nieuwstraat, naderhand in de Tienestraat.

Van een aantal van hun kinderen weten we maar bitter weinig. Dankzij een correspondent uit het Leuvense kunnen we nu enige aanvulling aan brengen aan de Genealogie Sweerts (Hubert Van Nerum, Uitgave van de Confrerie, 1993, p.29):

'Hun achtste kind, dochter Marie Thérèse, geboren te Hoegaarden op 1 november 1777, is gehuwd met Joseph Bernard Penninck, weduwnaar in een eerste huwelijk van A.C. Dusaer. J.B. Penninck(+Brugge in december 1809) was zilversmid en had alleszins een eerste kind bij

Marie Thérèse Sweerts in oktober 1803. Verder weten we ook dat Marie Thérèse overleden en begraven is te Brugge.

Zodra we verdere gegevens hebben laten we niet na ze te melden in Familieschoon

Art. 35 De stamboom Van Nerum of 'tneerhembloet getrouwe'

(Maurice Dodion)

Ter gelegenheid van de Regentiedag van 9 oktober ll. verscheen het eerste deel van de stamboom Van Nerum.

Dit eerste deel bevat een genealogie ingebet in de geschiedenis van de familie vanaf de komst van Carolus Van Nerum naar Hoegaarden in 1723 om er te mogen huwen met Barbe Sweerts. Het was dit koppel dat o.a. 't Nieuwhuys als huwelijksgift had gekregen en in 1747 de huidige pastorij betrok, toen hun pas gerealiseerd herenhuis.

Hun wel en wee en dat van hun nakomelingen tot de vijfde generatie wordt beschreven en geïllustreerd in dit eertse deel dat ruim 175 pagina's telt.

Er wordt ook aandacht besteed aan de voorgeschiedenis van dit geslacht, dat sinds onheuglijke tijden sporen heeft achtergelaten te Hoegaarden, dan naar elders uitweek en in 18de en 19de eeuw de toonaangevende familie was te Hoegaarden.

Herkomst van de naam, oorsprong van het geslacht en wapenschilden komen uitvoerig ter sprake.

Over de aanverwante families zijn heel wat gegevens en stamboomfragmenten ingelast.

Het tweede deel zal verschijnen rond half december en de familie behandelen vanaf de zesde generatie beginnend bij Carolus. Het zullen minstens evenveel pagina's worden met nog meer illustratiemateriaal uit het rijke archief van de familie. Een mooi geschenk voor familie, afstammelingen en Hoegaardiers.

Exemplaren kunnen schriftelijk of per e-mail besteld worden bij M. Dodion. De prijs bedraagt 15 euro per exemplaar voor elk boekdeel, te storten op rekening 330-0102965-05, met vermelding van naam, adres en aantal exemplaren van deel 1 en/of deel 2. Drie exemplaren van hetzelfde boekdeel kosten 40 euro. De verzendingskosten zijn inbegrepen en alleen betaalde exemplaren worden verstuurd.

Art. 36 Afstamming Jean-Michel Folon uit de V Geslachten en de Van Autgaerdens. Jean-Michel Folon, descendant des V Lignages de Hoegaarden et des fameux Van Autgaerden de la même franchise.

(Maurice Dodion)

De zeer bekende en gerenomeerde kunstschilder Jean-michel Folon werd in ons vorig nummer voorgesteld. Nu volgt de stamboom van deze illustere Belg, die zowel uit de Van Nerums als Geslachten van Hoegaarden, maar ook van de beruchte Jean Baptist Van Autgaerden, die het leven van dezelfde families een tijd lang zuur heeft gemaakt.

1. Jean Baptist Van Autgaerden (Hoegaarden 1747-1804) x Clara Bueckens (Hoegaarden 1744-1827)

Jean Baptist is zoon van Jean François Van Autgaerden en van Francisca (Françoise) Vandermolen. Hij studeerde aan de Leuvense universiteit en was notaris en landmeter. Al vroeg geraakte hij geïnteresseerd in de politiek en bekende zich tot de strekking van de Verlichting. Dat was een overblijfsel van zijn studententijd. De rechtsstudenten hadden het niet begrepen op die van de faculteit van theologie, die de conservatieven of behoudsgezinden waren. Van deze laatste groep had pastoor Sweerts de ideeën mee naar Hoegaarden gebracht uit zijn Leuvense studententijd. Van Autgaerden en Sweerts waren dus al rivalen toen zij als afgestudeerden hun plaats te Hoegaarden kwamen veroveren. Sweerts en de regerende clan van dezelfde V Geslachten maakten geen aanstalten om stilaan zich aan de veranderende tijd aan te passen. Van Autgaerden was en werd dus des te heviger een tegenstander van Luikse Prinsbisschoppen, een dictatoriaal regime door een paar families gemonopoliseerd, een ondoorzichtige boekhouding, ...

Al voor de Franse revolutie was hij in proces met de abdij van Heilisse (1784-85), kloeg hij het bewind te Hoegaarden aan omdat het gemeentegronden had, of had laten verduisteren (1787). Hij wou absoluut burgemeester (gemeenteontvanger) worden in datzelfde jaar 1787, om alles eens haarfijn uit te spitten en de Sweertsclan op de knieën te krijgen. Om alles sneller te laten verlopen werd hij Nationaal Agent tijdens de revolutie. Door de verwarde periode tussen 1787 en 1794 (definitieve overwinning van de Fransen te Neerwinden), geraakte hij zelfs in de gevangenis te Luik, aangehouden op aanstoken van Van Nerum (1792).

Met de machtsovername werd hij dan ook Kanton-Commissaris van het toenmalige kanton Hoegaarden. Heel zijn leven woonde hij in de ouderlijke hoeve op de Vroente (het huidige Hof ter Meersche).

2. J.B. Van Autgaerden, junior (Hoegaarden 1777-1840) x Françoise Van Nerum (Hoegaarden 1771-1852).

Zij woonden in de Nieuwstraat (E. Ourystraat) in het Vijvershof, dat zij lieten bouwen en dat nu verdwenen is.

Françoise van nerum was dochter van brouwer Jacques Philippe (Hoegaarden 1738-1824 en Anne Marie catherine Van Autgaerden (Hoegaarden 1745-1823).

Haar vader was zelf zoon van Carolus Van Nerum en van Barbe Sweerts. Carolus was de eerste om in te trouwen in de familie Sweerts-Peeters, de stamouders van de in 1741 opgerichte Edele Confrerie van de V Geslachten van Hoegaarden. Naast het pachthof Van

Autgaerden bouwden Carolus Van Nerum en Barbe Sweerts de hoeve-brouwerij Sint Cornelis, en in 1747 betrokken zij hun nieuwgebouwde herenwoning op de Molenweg (de Pastorijstraat). Dit is de huidige geklasseerde pastorie van Hoegaarden.

De echtgenote van Jacques Philippe Van Nerum was Anne Marie Catherine Van Autgaerden, dochter van Jean François en Françoise Vandermolen! En het was hun tweede kind en dochter Françoise Van Nerum die eerst huwde met molenaar Bernard de Hennin en in 1800 met Jean Baptist Van Autgaerden, junior.

Die echtelingen hadden dus dezelfde grootouders. Jean Baptist, junior huwde dus op 20 maart 1800 te Hoegaarden met zijn rechtstreekse nicht Françoise Van Nerum

Tijdens het bewind van zijn vader was hij secretaris van de municipale raad en na de dood van Jean Baptist, senior, was hij burgemeester van Hoegaarden van 1804 tot 1808.

Door zijn huwelijk verwierven zijn kinderen en hun nakomelingen de voorrechten van de V Geslachten van Hoegaarden. de Confrerie was met grote luister hersteld na de Besloten Tijd. We kunnen ons ook afvragen of Van Autgaerden zich goed en diplomatisch bij de oude toonaangevers heeft ingewerkt, ofwel of de Sweertsclan hem heeft ingeschakeld in de politiekvoering van de V Geslachten, blijven heersen over Hoegaarden.

3. Jacques Philippe Van Autgaerden (Hoegaarden 1800-1881) x Marie Thérèse Charlet (L'Ecluse ca. 1802- Hoegaarden 1879)

Het oudste van de zes kinderen van het echtpaar Van Autgaerden-Van Nerum was zoon Jacques Philippe. Als landbouwer woonde hij eerst een tijd te L'Ecluse en verhuisde hij daarna naar het Vijvershof. In 1861 bouwde hij te Hoegaarden aan de Grote Brug (latere hoeve Finoulst) een eigen pachthof. Hij was eigenaar van huizen op de vroente en te Overlaar en hij bezat 12.5 ha landbouwgrond

Van de andere kinderen Van Autgaerden-Van Nerum bleven de drie dochters ongehuwd. Zoontje Ferdinand werd maar drie jaar oud en zoon Lievin was onderpastoor van St. Germanus te Tienen.

Alleen Jacques Philippe zet, buiten Jean Baptist die volgt onder 4, de familietak verder. Maar van zijn vijf kinderen heeft naderhand alleen Joseph nakomelingschap.

4. Jean Baptist Van Autgaerden (L'Ecluse 1828-Zétrud-Lumay 1894) x Henriette Josephe Collart (Zétrud-Lumay 1825-1885)

Jean Baptist, geboren op 19 januari 1828 was handelaar te Outgaarden (maakte tot 1922 deel uit van de gemeente Zétrud-Lumay). Outgaarden, eertijds Autgaerden gespeld (Autchard in het Frans), is trouwens de bakermat van de familie Van Autgaerden.

Zijn echtgenote was dochter van Jean Joseph Collart en M.C. Thilot. Langs vaderskant was zij afstammeling van het hertogelijke huis van Brabant en dus van de Karolingers.

Hun twee kinderen waren de dochters Marie thérèse en (Henriette Leonie) Vitaline Van Autgaerden. Beiden zijn gehuwd met zonen van Jean baptist Coenen en Catherine Van Hoof.

5. Philippe Charles Coenen (Zétrud-Lumay 1852-Jodoigne 1901) x Marie-Thérèse Van Autgaerden (ca. 1853-Zaventem 1924)

Coenen était brasseur et vinaigrier, fils de J.B. Coenen et Cathérine Van Hoof.

Le frère aîné Mathieu Théophile Coenen (1849-1912) avait pour épouse Vitaline Van Autgaerden (1855-1911).

6. Charles Coenen (Jodoigne 1882-Ixelles 1952) x Marguerite Delfosse (Opprebais 1886-Ixelles 1961).

Charles était commerçant, 'Magasin Imper CCC', Chée d'Ixelles à Bruxelles. Son mariage avec Marguerite Delfosse a été fécond, puisqu'ils ont eu 11 enfants.
Sa femme Marguerite Delfosse était la soeur du ministre Antoine Delfosse

Une de leurs filles, Henriette a épousé André Folon

6. André Folon (1910-1987) x Henriette Coenen (1911-1984).

Journaliste, puis industriel; parents du peintre Jean-Michel Folon.

Vergeet aub niet het lidgeld te storten voor het jaar 2005 op rekening 000-0895026-07 van de Confrerie der V Geslachten van Hoegaarden

La cõtisation pour l'année 2005 peut-être versée au numéro 000-0895026-07 de la Confrérie des V Lignages de Hoegaarden (10 euro)

Deze minieme bijdrage is onmisbaar om Familieschoon te kunnen laten verschijnen

Les 10 euros de nos membres assurent l'apparition régulière de Familieschoon

Confrerie- en gilderaden - Les fonctions et leurs titulaires chez les lignages

Ereraad

Hoofd-eredeken: Baron Ch. Roberti de Winghe, Stroobantsstraat 73, 3040 Huldenberg
Bijz. eredeken: Paul A. C. Taverniers, Klein Overlaar 28, 3320 Hoegaarden
Mombaarvader: Z.E.H. J. Vandervelpen, gewezen deken van de voormalige dekenij Hoeg
Princ. Protectieheer: F. Huon, burgemeester Hoegaarden.

Keurraad

Sweertshuys: G. Sweerts, Bley 42, 3320 Hoegaarden, 016/767076.
Leliehuys: E. Van Nerum, Kauterhof 7, 3320 Hoegaarden, 016/760832.
Hoebancxhuys: V. Claes, Anjelierenaan 5, 3300 Tienen, 016/810517.

Kapittelraad

Proostheer: Z.E.H. Deken G. Hardiquet

Hoofdraad van de Confrerie

hoofddeken: G. Sweerts.
hoofdonderdeken: E. Van Nerum
hoofdraadsheer: V. Claes.
comptorist: A. Van Nerum, parklaan 5, 1860 Meise, 02/2694900.
genealoog: M. Dodion, Lelielaan 34, 3191 Hever, 015/614324.
griffier: E. Grooten, Residentie Beatrijs 169, 3300 Tienen, 016/817235
ceremoniem. - adv.: D. Beeckmans, Daniël Herreynslaan 87, 2610 Wilrijk, 03/8272880

Raad van de Sweerts-alliantie

deken: G. Sweerts.
onderdeken: H. Sweerts, Nerm 147, 3320 Hoegaarden.
raadsheer: W. Sweerts, Leuvensestraat 19, 3290 Diest, 013/311081.
1e gezworene: B. Sweerts, Bley 19, 3320 Hoegaarden, 016/766693.
2e gezworene: J.P. Sweerts, Rue Grosse Boule 17, 1495 Villers-la-Ville, 071/878340.

Raad van de Gulden Lelie

deken: Miel Van Nerum, Kouterhof 7, 3320 Hoegaarden
onderdeken: A. Van Nerum, Gemeentepplaats 13, 3320 Hoegaarden, 016/767395
raadsheer: A. Van Nerum, Meise
1e gezworene: W. Van Nerum, Bley 29, 3320 Hoegaarden, 016/766489
2e gezworene: J. Van Nerum, Rue des Combattants 8, 1320 Beauvechain

Raad Hoebancx-Struys-alliantie

deken: V. Claes.
onderdeken: J. 's Jegers, Burg. Voetslaan 28, 3990 Peer, 011/632504.
raadsvrouw: H. Claes, Waaiberg 44/11, 3300 Tienen, 016/815383.
1e gezworene: J. Mineur-Claes, Hogenstraat 95, 3450 Geetbets, 011/588186.